Ч. 20 (11.274). Львів, субота 28. січня 1928 Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік XLVI

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В справі оголошень звертатися до Адміністрації. — Ціна одного примірника 20 сот.

Сумерки комуністичних божків?

Львів, 27. січня 1928.

По виключенні опозиції з Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії, а потім узагалі з партії прийшов момент цілковитого завершення її розгрому в формі заслання в „не столь отдальонние места". Появився у тій справі вже й офіціяльний комунікат теперішніх кремлівських переможців. В ньому подані мотиви висилки опозиціонерів.

„В урядових колах — читаємо там — стало відомим, що ряд осіб, приналежних до опозиції під проводом Троцького і Сапронова та інших виключених з партії на основі постанови XV-го зїзду ВКП, скріпив по зїзді нелегальну діяльність. Виявилась вона в спробах творити тайну організацію, підготовити протирадянські виступи і встановити тісний звязок із находячимися в Москві представниками закордонної буржуазії. За посередництвом останніх троцькісти відправляли за границю свої клеветницькі звідомлення і підтримували звязки зі своїми однодумцями в інших краях. З уваги на встановлені факти нелегальної і злочинної роботи троцькістів і сапроністів визнано за необхідне покористуватися в цілях оборони інтересів пролетарської держави мінімальним засобом, а саме — висилкою із Москви 30 активних учасників тих груп, в тому числі: Троцького, Смирнова, Харченка, Серебрякова, Радека, Муралова, Белобородова, Сапронова, Волод. Смирнова, Смілгу, Варднна, Сафарова, Сосновського та інших. — Раковському, Богуславському і Дробінсові запропоновано покинути Москву. — Щож до Зіновєва, Каменєва та їх товаришів, що порвали з опозиційним бльоком, то їх відправили партійні органи на провінцію для партійної праці".

Отже всі покарані поділені на три групи відповідно до їх гріхів. Найважче покарані троцькісти і сапроновці, яких примусово виселено з Москви і під конвоями доставлено в місце висилки. Сам Троцький опинився в місцевости Верное на далекій східній границі Туркестану, де має покутувати три роки. Всі інші „контрреволюціонери" тієїж категорії заслані теж далеко поза Урал на схід. Раковському і тов. тільки запропонували виїзд з Москви. Отже вони виїдуть самі без конвоїв, але будуть під дозором. Зіновєв, Каменєв і компанія, що підписали покаянну заяву вже по виключенні їх з партії, дістають теж з гори призначені місця на побут, але в европейській частині СРСР і то... для праці в партії!

Ще заки появився наведений урядовий комунікат (уже по висилці), політичний світ дізнався про таку розправу з опозицією від московського кореспондента „Берлінер Тагеблятту" Шеффера, який — до речі — дотичну свою кореспонденцію „перепачкував" до Берліна з великим трудом. Він вважає висилку вчорашніх лідерів партії, творців більшовицької держави, творців червоної армії та її побід, а нинішніх провідників опозиції найважнішим і найзамітнішим явищем російської революції. Більша частина засланих — робітники, що провели довгі літа в царському засланні або по царських тюрмах. Одинокою розрадою тих людей — каже п. Шеффер — це те, що вони знають, що їх висилають — за „контрреволюцію". За останніх десять літ вони сами відправили на заслання немало людей за такий-же злочин. Парадоксом треба вважати факт, що в пролетарській державі попали між обвинувачених за „контрреволюцію" люди, що виставили програму опозиції. Шеффер твердить далі, що не вважаючи на всі переслідування вплив опозиції у партії великий. Мусів-же Сталін зреалізувати деякі точки програми опозиції.

Яка безпосередня причина висилки? Чи направду та, яку вичитуємо в офіціяльному комунікаті? Тойже Шеффер твердить, що причиною був страх переможців, страх, який обняв тих останніх у звязку з важким положенням радянської влади взагалі. Цифри експорту замісць зрости сильно впали, селянство настроєне ворожо до влади і до міста, суперечність між промислом, тоб-то між інтересами держави, яка його знаціоналізувала і інтересами робітництва зросла до небувалих розмірів. Грошей нема, виконати затягнених зобовязань неможливо не тільки у себе в нутрі, але й за кордоном. — Ось ще 7. січня ц. р. французька прокуратура наложила арешт на всі фонди і вклади радянського торговельного представництва в Парижі, що були розміщені по французьких банках, на домагання еспанського банку „Арцус" у Барсельоні та банку „Бауер і Маршаль" у Парижі. Це ілюстрація до того, що твердить Шеффер про економічну скруту СРСР. Словом — кепсько у комуністичному царстві.

Це невідрадне положення відчувають болючо теперішні кремлівські переможці і тому поступили з опозицією радикально, щоби вона не мутила їх спокою під боком у Москві. За те опозиція, хоч і прибита, то всеж певна своєї перемоги. Троцький мав заявити в розмові з Шеффером на передодні висилки, що скоро верне у Москву. Отже чи направду сумерк вчорашніх божків комунізму, теперішніх ватажків опозиції, чи тільки „передишка", затримка в їхній „карієрі"?

Навряд чи сумерки? — коли зважити, що опозиція мала вже сильну організацію в партії, у червоній армії, серед робітництва по фабриках, власний підпольний апарат пропаганди, а навіть власний Червоний Хрест. Статути окремого Червоного Хреста опозиції найшли органи ДПУ (чеки) між документами Йоффе, що поповнив самогубство, а який був між іншим одним з організаторів опозиції. Тому має повну рацію Шеффер, коли твердить, що заслання опозиції становить найістотніший і найдалекосягліший момент, скажемо, переломовий момент в історії більшовицької революції. В комуністичній державі у звязку з ліквідацією опозиції йдуть якісь „броженія", як кажуть москалі, щось твориться, щось підготовляється, але що? Того не знають і потентати з Кремля.

Та всеж на одну обставину не звернув німецький кореспондент ніякої уваги, а саме на національний момент у цілій російській, а так само у більшовицькій революції. А він відіграє там чи не першорядну ролю. — Що скористали москалі з революції? — питав один російський патріот. Нічого не скористали, а дуже дуже багато втратили! — відповів йому інший. — А за те скористали дуже багато „інородці". — Воно дійсно недалеке від правди. Московський Кремль має нині в своїх теремах диктатора СРСР Сталіна, що є грузином. Цей грузин веде дуже гнучку національну політику. Його всіма силами підтримають усі „інородці" проти таких реакціонерів у національному питанні як Зіновєв, Троцький та інші. І це зовсім природне. Колись у перші горячі дні революції верховний командант російської армії Духонін шукав рятунку в Центральній Раді та вірив у її силу протиставитися комуністам. Одначе йому не поцастило. Нині Сталін теж може рахувати на підтримку українських, білоруських, грузинських та інших краєвих комуністичних організацій проти Троцького і тов., що не хочуть визнавати національного питання при теперішній „диктатурі" пролетаріяту. Ось у тому й заключається нині сила Сталіна. Цей гнучкий і хитрий грузин вибрав не злу тактику. А через те при теперішніх обставинах, при теперішній стадії вирішування національних справ під комуністичною диктатурою радше і певніше можна твердити про сумерк верхів опозиції, вчерашніх божків комуністичної революції чим Сталіна. Так бодай переходово!

Переходово? — Так! Бо між комуністами, особливо в територіяльних їх партійних установах, як наприклад на Україні в КП(б)У йде завзята боротьба між т. зв. русотяпами, оборонцями „русскости" на Україні й українцями. Там відбувається мобілізація сил по одній і по другій стороні. Комуністичні „русотяпи", хоч нібито в інших справах не погоджуються з Троцьким і Зіновєвом, але в національних питаннях стоять на їх позиціях. Українізація, українська культура — це для них не прогрес а відступ на полі культурних завоювань пролетаріяту. Це перешкода, колоди на шляху творення нової пролетарської культури. Їх на Україні дуже дуже багато. Більше їх у партії, чим українців. Доки вони не стануть зникаючою меншістю — за що йде безупинна боротьба! — доти сумерки Троцького та Зіновєва переходові.

Чи Европа має вигляди на демократію?

Познаки та сумніви англійського дипльомата.

Біжучий рік стоїть під знаком европейських виборів. Політики, що хотіли би передбачити їх вислідн інколи ворожать Европі, так само як окультисти та астрольоги, ріжні переверти. Один із найбільше тверезих політиків, Льойд Джордж, присвятив свіжо цим гороскопам статтю, обмеживши всю проблему до одного дуже реального питання: чи нові вибори до парляменту принесуть перемогу демократичним ідеям, чи навпаки: захитають ними.

Ось хід гадок англійського лібераля:

Нині Европа воює за демократію з такою-ж завзятістю, як за доби Кошута, Мацціні та В. Гюго. Демократичні інституції цупко закорінені в Англії, Франції, Бельгії та Голяндії. Англія є надалі піонїром парляментської системи. Теперішній уряд зобовязався дати в 1929 р. жіноцтву такі-же всі виборчі права, що й мущинам.

Демократія захмарена в Італії та Еспанії; там панує гостра диктатура. В Італії, кажуть знавці, вона тріватиме так довго як рівновага фінансів.

Росія ніколи не була демократичною. Єдиною підставою демократичної форми правління є народня освіта, а там вона ледви почалась. Імовірно, що після теперішньої диктатури СРСР переживе низку олігархій.

Найцікавішою країною боротьби за демократію є Німеччина. Покищо нема виглядів, щоби там інша династія зайняла місце Гогенцолернів. Республика зростає в німців постійно на популярности та пошані. Німеччина може стати найбільшою надією европейської демократії. Промислові кола, всупереч юнкерам, схиляються за вільною народньою владою.

Польща є непевним чинником у змаганнях демократії. Формально держава спирається на демократичних законах, але ця демократія не є далека від диктатури. Якщо вийшов би конфлікт між парляментом і марш. Пілсудським, панує погляд, що верх узяла би воля маршалка.

У чисто-демократичних країнах Европи та Америки вибори не будуть насилувані. В Італії, якщо будуть вибори, новий виборчий закон заздалегідь запевнить собі фашистівську більшість; при диктатурі є це неминуче. Та у Франції, Німеччині, Америці не буде різких переходів. Народи і в інших країнах не є настроєні на перевороти. Все питання тільки в тім, чи вони перехиляються при виборах більше на ліво чи на право. Соціялізм в усіх цих країнах став блідою лімонадою і є далекий від 1919 р. з ідеями націоналізації та конфіскації. Здається, що СРСР відобрав світові охоту до цих експериментів. Комуністи ніде не мають більшости. Соціялісти готові йти рука в руку із лібералами та поступовцями для поправлення капіталістичної системи, якій вони кілька літ раніше ворожили повну загибіль.

При найближчих виборах партійні програми гратимуть меншу ролю як особа поодиноких кандидатів.

Хто хоче передбачувати вислідн виборів, нехай пригадає собі французькі вибори з 1924 р. Їх історія є дуже повчаюча. При виборах вийшли з повною перемогою радикальні соціялісти та соціялісти проти націоналізму Поанкаре і його імперіялістичної політики. Та що трапилось? Радикально-соціялістичні керманичі виказали повну неспроможність дати собі раду з урядом і із собою. І той самий розторощений Поанкаре вернувся до керми, здобуваючи більшість голосів у парляменті, складеним із рішучої лівої більшости. Незручність використати ситуацію, яку виявив Ерріо та Блюм, нагадує хіба ту непорадність — признається Льойд Джордж — яку виявили в 1924 р. в Англії соціялісти та лібєрали.

Все таки можна надіятись, що при виборах у Франції, Німеччині та Англії більшість буде протиконсерватична. Та чи ця зміна буде тематн вплив на зміну політики в цих

державах, це залежатиме від хисту ...ївих партій: чи вони зможуть переовести обєднану програму миру та ...форм. У Німеччині слодіються утворення союзу проти консерватистів, що домагатисьме поступовішого законодавства. В Англії та Франції панують ще між соціялістами та лібералами, і в лоні їхніх партій, ворожнеча та суперництво. Крім цього є там особисті заздрощі. Майбутня влада в тих країнах залежатиме виключно від того, чи ці партії хотять жертвувати своїми слабощами в користь загального поступу.

Перед виборами.

Похвала для розбивачів українського виборчого фронту.

Обєднання непольських народів в одному виборчому фронті затрівожило польські чинники. Поруч польської шовіністичної реакції виступила проти непольських народів ріжношерстна „санація" з арметами „протидержавности". Ці преторіяни, підстроюючись під опереткових диктаторів, не могли з дива вийти з приводу творення цього бльоку. І то тимбільше, що препінь „уряд маршалка" хотів запсинати „непольським народностям" права, застережені конституцією. Те „хотіння", хоч і недійснене, похвалила закордонна преса (читай: польська пропаганда!) і представники чужих держав. Лише репрезентанти непольських народів, лише безпосередньо заінтересовані не вали того „хотіння" за добру монету. Що ж „невдячність"?

Творячи виборчий бльок, єднаючись з метою осягнення відповідного представництва, непольські народи тим самим засвідчують перед світом, що признання закордонної преси і закордонних представництв за „меншостеву політику" є неуоснованими наслідками польської пропаганди, як не звичайними актами чемности, які з дійсністю не мають нічого спільного. „Санація" ще й тому вийшла з рівноваги з приводу бльоку непольських народів, що вона рахувала мабуть на підтримку тих народів, а щонайменше на їх розбиття і розсварення, що є рівнозначне з посередньою підтримкою.

Тому від першої хвилі балачок про бльок розпочався хрестоносний похід проти нього. Проти непольських народів сконструовано цілий прокураторський акт обвинувачення під кутом „протидержавности". Всякими заходами, парадами (в ...ді зїзду хасидських рабінів), обіцянками, натиском то-що вдалося „санаторам" обкроїти бльок непольських народів, зменшити його силу, але одночасно й зменшити виборчі можливости „меншостевих" опортуністів, а собі запевнити деякі вигляди на „кресах". Розбиваючи непольські народи, „санатори" приспішено монтують польський виборчий бльок на „кресах".

Та всетаки навіть зменшений виборчий бльок непольських народів є поважною силою — тому, що в його склад входять головні, рішаючі партії українців, білорусів, жидів і німців. Після довершення бльоку „санація" вхопилася іншої тактики. Вона намагається його обезцінити і білкається над його безсильністю.

В статті „Бльок меншостевих шовіністів" пише „Дзєннік Львовскі":

„Від жидівських шовіністів відлучилися ортодокси, обєднання жидівських купців та ціла низка суспільних і політичних організацій, **на українському фронті при бльоку остала лише нечислення горстка руських (?!) ендеків, що зрештою не мають впливу на широкі сільські маси**, німецький фронт скорчився до нечисленної горстки інтеліґентів, підчас коли робітнича маса пішла своїми шляхами. Не краще повелося й білорусам, які теж не найшли послуху в масах виборців".

Ось воно як! Який нужденний в очах „санаторів" бльок непольських народів? Всюди тільки „горстка" і „горстка" без впливу і значіння. Але чи не за скоро говорити про „послух у масах виборців"?

„Т. зв. „Бльок меншостей" як такий не істнує, бо що остало, то не можна уважати того за вислів національних тенденцій кожної національности зокрема. Є це радше шкелет, позбавлений мязів і живої крови. Радше можна його назвати бльоком меншостевих шовіністів, які — як напр. ундівці, понесли такі великі жертви в користь бльоку (?!), а зі шкодою для власних інтересів, що в містах (?!) мусітимуть голосувати на людей, з якими лучить їх лише неґація".

Читаючи ці нісенітниці, не знати: чому більше дивуватися: чи глупоті й обмежености, чи іґноранції й наївности, чи просто нікчемности. Бо коли „руські ендеки" є лише горсткою, що не має впливу на маси, то які втрати тут можуть бути. Це раз. А опісля годиться зазначити, що „санатори" чули, що десь дзвонить, тільки не знають де. Українське Нац.-Дем. Обєднання справді понесло жертви, але не **в користь бльоку, тільки в користь приєднання до нього волинсько-холмського Сел. Союзу**, себ-то в користь збільшення українського національного фронту. Ані одного мандату не подарувало УНДО-ня бльокові. Щож торкається міст і того, що в містах ундівці мусітимуть голосувати на людей, з якими лучить їх лише неґація, то годиться пригадати „санаційному" іґнорантові, що в Польщі є лише кілька міських виборчих округ (Варшава, Львів, Краків, Познань і частинно Вильно), а на українській національній території такою міською округою є лише Львів, на якого терен не розтягається бльокова умова.

Поборюючи всіми силами і засобами бльок непольських народів, „санація" співає похвальні гимни в честь тих „меншостевих" партій, що йдуть до виборів окремо, у розсипці:

„Широкі маси працюючого народа зрозуміли й оцінили почини уряду маршалка у відношенні до національних меншостей. Вони здають собі докладно справу з того, що голосуючи на калейдоскопічну листу „бльоку", причинилися би лише до розбудження пригаслих уже ненавистей і утруднилиби собі співжиття, яке в тій хвилі є їм так потрібне до економічного і культурного розвитку. Бльок меншостевих шовіністів, не маючи виглядів побіди, вводить лише в блуд несвідомлених; бо гасла, які думає висунути, ніколи не будуть здійснені. Єдина дорога — то дорога політичного розуму і тверезого погляду на державну польську дійсність".

Кращої похвали „представникам" і партіям „широких мас працюючого народа" — хіба ніхто не міг би дати. Хвалять їх за розбиття українського виборчого фронту, за розпорошення українських сил, за введення замішання в широкі маси. І зовсім слушно, бо тим способом вони працюють в користь наших національних і соціяльних ворогів. А ця похвала повинна найти широкий відгомін у наших масах і вивести із стану замішання всіх тих, які ще вірять несовісній демагогії.

Генерал Гренер і інші.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 20. січня 1928.

I.

Німецькі газети приносять телеграму про назначення ґенерала Гренера на становище німецького військового міністра, з якого уступив Геслер, що на спілку з ґенералом Зектом відбудував був на нових основах кадри для німецької армії, розбитої капітуляцією, революцією і версайським миром.

Доносячи про назначення Гренера і подаючи дати його життєпису і його військової карієри, французькі часописи не знають на котру ногу стати. Бо і як? Гренер — і демократ, і републиканець (він-же грав головну ролю в присилуванні Вільгельма II. абдикувати), і наслідком цього не можна так собі, ні сіло ні пало, обвинувачувати його в мілітаризації й реваншизмі. Та одночасно цей Гренер — ґенерал, тай то не якийнебудь ґенерал, а один з перших у світі фаховець в організації військової справи, значить — і мало надії, щоб він попсував діло Геслера і обнизив боєву здатність „райхсвери".

Супроти такої комбінації легко й зрозуміти сьогоднішню, заклопотаність націоналістичної частини французької преси, — тієї частини, яка тровить Бріяна задля його льокарнської політики, громить бідолашню Литву, що не хоче зректись Вильна і здатись Польщі, — преси, яка натомісць під небеса піднімає славу Річипосполитої, що, мовляв, держить своєю армією одночасно за шию і Німеччину і Радянський Союз.

II.

Наївняки, хто думає, що карта середньої й східньої Европи ще не на віки вічні петрифікована, а вимагає поправок, і то не-аби-яких, той не може й нерозуміти, що в „поправках" цих суджена першорядна роля й німецькій „райхсвері" — будь вона активно втягнена на поля боїв, будь вона обставинами змушена в даній хвилі стати з рушницею при ногах на східних границях Німеччини і в збройній невтральности глядіти на розвиток подій.

Кому Франція і її незрівнана духова культура дорога і кому земля ця стадася наче другою вітчиною, коли над першою й рідньою справжньою Батьківщиною наготить залоя переможця, — той з цілого серця бажатиме розвитку французької заграничної політики на інакші від теперішніх, польсько-румунських, шляхи. А що бажане всіми народами, пригноченими союзниками Франції, нове renversement des alliances ще не близьке, то й ця цікавість зрозуміла, з якою наш брат стежить за голосами про назначення Гренера тай про розвиток французько-німецьких відносин.

Цей ґенерал Гренер — „Діло" певно вже це пригадало — належить до незначного числа людей в Німеччині і взагалі в Західній Европі, які українські питання знають гаразд, і то не тільки з книжок і статтей. Він був шефом штабу німецької окупаційної армії на Україні 1918 р., себто фактичним диктатором України за Центральної Ради і перших часів гетьманства. Тай, з газет знаємо, він до останніх часів не зірвав звязків з українством — його роля в Українськім Інституті в Берліні промовисто про це свідчить.

Нехай буде вільно вашому кореспондентові, з нагоди нового назначення ген. Гренера, оповісти про свою стрічу з ним: не бійтеся, згадка ця буде недовга, подібно як недовга була стріча. Тай знайте відразу: стріча та була принадкова, найменшого політичного значіння не мала, і певне не лишила ніякого сліду в памяти ґенерала. За те в памяти вашого кореспондента вона живо збереглася не тільки тому, що припала вона була в одну з найбільш драматичних епоху кучерявої української історії останнього десятка років, а й тому, що характером своїм, хотілось би сказати: своїм смаком, та дрібна сама в собі подія звязана в моїй памяти з чергою інших епізодів — подібного смаку. Хвилину терпеливости!

III.

Не памятаю вже на котру годину ранку і котрого дня в місяці березні 1918 року назначена була в Києві велика нарада: німецька військова управа мала святочно передати українському урядови Голубовича оформовані з українських полонених дві „дивізії" нового українського війська, „синьо-жупанців". Важна в історії України подія. В означений час явився ваш кореспондент на Софійській площі, в товаристві полк. Коновальця і одного з Чикаленків (здається), щоби бути свідком „історичної події". Було чимало народу, був кордон У. С. С., був німецький штаб з ген. Гренером на чолі, австро-угорський з якимсь старшим ґенералом — усе те вичищене, чепурне, точне, як на таку параду пристало. Всі були, тільки представників українського уряду не було. Збентеженість полк. Коновальця, телефонування, післанці. А ген. Гренер зі своїми парадними офіцирами на морозі жде собі. Нарешті появився український військовий міністер, у недбало вичищених чоботах і з заллозеним ремінням через плечі; ще якийсь час, і внутрішній міністер відкись вискочив, але нарешті, з якою годиною опізнення, з якогось „іменника" вискочив й премієр Голубович — бідолашна фіґура, з небритим обличчям, зім'ятим й збентеженим вадом, а невдалими ґудзиками*). Привели всю ту міністерію перед Гренера і — повний клопіт: як тут порозумітися, бо українські володарі не німецьки, ні по французьки — ні в зуб.

IV.

Молодому Чикаленкові впадає в голову ратунковий помисл:

— Ви вмієте по німецьки? — каже мені. Так? То й ходіть перекладати.

Поперли мене перед Гренера. Я йому представився і — розпочалася церемонія.

Перед Гренером стояла українська міністерія — Голубович і за ним кілька інших міністрів, і до них німецький ґенерал виголосив, іменем німецького уряду відповідну до обставин промову. Синьожупанці маширували, музика грала „Гей, не дивуйте, добрії люде, що на Вкраїні повстало...", а я промову Гренера, як умів, так переклав українському урядови.

Треба було відповідати, дякувати за озброєння двох дивізій, тощо...

Тишина. Збентеженість. Звертаюся до Голубовича і півголосом:

— Скажіть-же подяку!

Аж бачу й чую, як здоровий парубчина з високою овечою шапкою, що стояв за Голубовичем і був членом його міністерства nomen odiosum), дав йому штовханця в бік і знуджено-сердитим голосом йому каже:

— Та скажи йому щось, чорт його м...,

„Йому" — себто Ґренерові.

Голубович нарешті вигикав якусь промову, і я вже збирався перекладати (властиво імпровізувати) її по німецьки, коли раптом зпоза Ґренера висувається якийсь офіцирик в уніформі Totenkopf husar'а і ввічливо: іронічно до мене:

— Не трудіться, дякуємо дуже. Ich habe alles verstanden, was die Herren sagen, und werde selbst übersetzen.

Мені блиснуло в голові: значить, він зрозумів також українське урядове „чорт його м..." — і я швиденько [illegible] у юрбі. На цьому й покінчилося моє „знайомство" з ген. Ґренером.

Бог мені простить, коли помилюся — але всетаки мені здається, що ця сцена на Софійській площі не осталася без наслідків у дальших відносинах німецької команди до українського уряду, [illegible] на спосіб, як німці зліквідували Центральну Раду з її міністерством і як затім потаскали бідолашного Голубовича перед свій військовий суд...

V.

Таким проявам недостачі виховання, чемности й ввічливого тону не треба очевидно придавати більшого значіння ніж вони дійсно мають. Особливо-ж, як вода по гуслі, спливають такі грубости по противнику, коли за тим, хто ними пописується, стоїть переможна армія, а той, до кого вони адресовані, — побитий. Тоді воно, правда, не по лицарськи говорити грубости, але безборонний мусить їх ковтнути. Натомісць сумно [illegible] ще виглядають такі грубости, коли ними частує рівний рівного, а то безсилий — сильного.

Видав я і чував таке, в пору нашої „державної" і „дипльоматичної" масекаради 1918—19 років, частіше ніж хотілося. І ніж годилося. Видав таке в Києві, у Львові, в Парижі.

Знаєте напр., яким ввічливим побажанням приймили ми, західно-українські секретарі, в нашій столиці, в листопаді 1918 р., першого представника тріюмфуючої тоді Франції — офіцира французької армії, присланого до нас командантом румунсько-українського фронту антантських військ, ґенералом Бертельо! Ось який „урядовий" діяльо розвинувся між ним, чужим післанцем, і одним з нас, представників нової й молодої держави.

— Що там Ваш Клємансо? Він убитий вже, чи ще ні? І революція вже перемогла в Парижі?

— Наш премієр п. Клємансо здоровий, а революції вибухають тільки в переможених, а не в переможців...

— Клємансо не вбитий? То буде! Нема у вас революції? То буде! — відрубав французови наш запорожець.

Як і слід, французький післанець переказав цю розмову в звідомленні своєму ґенералови і своєму урядови, який побачив у такому прийняті зайвий доказ українського франкофобства і германо-

*) Сумні це часи — нема сумнів [illegible] ... це часи [illegible] — Ред.

фільства, в якому нас полякн в столицях антанти обвинувачували по вуха. Віпнис того рапорту досі лежить в актах Орсейського Побережа і міністерства війни. Підсували вам його під ніс у пору мирової конференції, перед: мені спробував був раз втерти ним носа друг і помічник Клемансо, мін. Тардіє...

VI.

Або: знаєте в якому тоні були державні політично-дипльоматичні експозе голови нашої делегації в Парижі часу мирової конференції. Ось вам зразок:

— Підлабузувався до нас Чорчіль. Але ми, делегація Української Народньої Республики, не з тих, щоб датися підвести англічанам. Ми прямо по морді Чорчілю. Тай Бальфуру по морді...

— Как ето: па мордє? — здивовано перебиває грузинський міністер Церетелі, коли лучилося йому слухати такого викладу нашого голови на одних зі еходин пралставників „інородців".

— А потой! — самопевно пояснює в місци представник найбільшої інородської держави, України.

Ця історія, як Чорчіль і Бальфур брали по м... від українського президента, була притчею во язицех по всіх „інородських" делегаціях; ще сьогодні, коли стрінетеся з котримсь литовцем, естонцем, чи грузином, знайомим з блаженних часів мирової конференції, то засміються йому очі і він пригадує вам нашого мальовничого голову. Чи дійшла відомість про ці „побої" до ушей „пошкодованих", Чорчіля і Бальфура, не знаю, та певне те, що повагн до нашої делегації ця „суворість" нашого голови не збільшила.

„Нотами" громили ми противників. Було й чим! Бо ноти наші одинаково були суворі, строгі й кріпкі, як довжезні й численні. Томи цілі нот — нечитаних і без наслідків, бо чого варті писані ноти, коли не попереджує їх і не супроводжає устна й особиста дипльоматична робота!

Продукував переважну часть цих наших нот найповажніший і найстарший радник делегації, відомий в наших колах достойник і ходяча енцикльопедія (бодай на його власну думку) всіх можливих наук: археольогії й фільольогії, історії й права, і чого хочете. „По" усьому тому він себе вважав „спеціялістом" — і був він ним в дійсности, але в значінні такому, як пок. святоюрець о. Антоній Петрушевич.

По французьки наш радник (подібно як 4/5 нашої делегації) нічого не тямив, ноти писав по українськи — гостро, Боже мій! А перекладали два секретарі, галичане, з французьким письменником Маллом до помочи. Очевидно секретарям і французови соковиті й кріпкі дайки оригіналу не видавалися занадто вже допільними в дипльоматичному обороті, і вони їх по силам стонцювали, пропускали. Зрештою, як перекласти на французьку мову напр. такі епітети як „хуліганський" або „чорносотенний", якими щедро клеймив наш канцлер політичних противників? Одначе нашого достойника не так легко було підвести. Коли нота була перекладена і машиною переписана, він брав її „колляціонувати": порівнував слово за словом текст свого оригіналу з перекладом і — страшенні, гомерівські сцени гралися в делегації, коли автор знайшов якісь пропуски чи стонцення дайок. Він червонів, зривався, вимахував руками, ревів і скавулів:

— Нова галичанська зрада! Нова інтрига Левицька!...

Михайло Рудницький міг би дещо веселе про ці сцени оповісти. Попадалося йому неодно, коли він силкувався трохи стесати нашу дипльоматичну фразеольогію, достойну відомого, хоча апокрифічного листа запорожців до султана Ахмета...

VII.

Не тайна нам, що дехто — як у нас, так і в чужих — не любить, коли здирати запаску з портретів національних „світочів", показувати їх такими, які вони є, називати річи по імени. Їм хотілось би, щоби показувати загалови і нащадкам самі тільки ікони візантійські. Не думаємо, щоб така „іконографія", шабльонова і ідеалізована, відповідала національному достоїнству і інтересові. Ridendo castigare mores — все було й буде патріотичним обов'язком нетільки обичаєвої сатири, а й політичної преси. Інакше — все наново, кожде наступаюче покоління матиме діло з тими самими помилками, калітвами, смішностями. Не зметемо їх ми, то наші сини і внуки матимуть нове їх видання і — нові від них шкоди.

Кожному вільно бути дурнем, трусливим, чи недоуком — у свойому приватному житті, і нікому не вільно в це вмішуватись. Але коли фізичний і духовний недоросток стає нашим першим міністром заграничних справ; коли homo rudis et incultus їде нас компромітувати до Парижа; коли дістант пнеться на команданта війська, коли недоук удає у нас „европейського ученого", то що, — то це вже не його приватна справа, а справа громадська, національна. І за калітва його — ціла нація платить.

В. Панейко.

ЗАСІДАННЯ ДЕРЖ. ВИБ. КОМІСІЇ.

Варшава, 26. січня 1928.

Засідання гол. держ. виб. комісії відбудеться в пятницю. Комісія затверджує ці держ. лісти, які до завтра ген. виб. комісія розгляне і справдить. Як відомо, зголошено загалом 35 держ. виб. ліст. Справу комуністичної лісти (ч. 13) і ППС лівиці (16) розглядатиме комісія пізніше.

ЛИТ.-НІМЕЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

Берлін, 26. січня 1928.

Вальдемарас, що приїхав тут з мін. закорд. справ Зауніусом буде вести офіціяльні переговори з нім. урядом у справі торг. і арбітражного договору. Переговори почались учора пополудни. Вальдемарас остане в Берліні до неділі. Вальдемарас висував у „Берл. Цтг. ам Міттаг" політ. домагання Литви у переговорах із Німеччиною. На думку Вальдемараса взаємини Литви з Німеччиною є для Литви після виленської справи найважнішим питанням. Вальдемарас особисто гарантує, що всі приречення для нім. меншости будуть виконані і він вплине в цьому змислі на губернатора Мемеля (Клайпеди). У Ковні буде отворена нім. гімназія. Вальдемарас гарантує німцям свободу на лит. території. Щодо балтійських держав одинокою розвязкою був би союз тих держав. До союзу треба втягнути і Латвію, яка є занадто під впливом чужої держави. Фінляндія тяготіє до Скандинавії, тому не може належати до союзу.

ІТАЛ.-ЮГОСЛАВЯНСЬКИЙ ДОГОВІР.

Білгород, 26. січня 1928.

Мін. закорд. справ СХС. Марінкович і італійський посол у Білгороді підписали протокол, у якім в імени своїх урядів продовжують пакт приязни і співпраці обох держав до 28. липня 1928.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією м. Стадника (вул. Шашкевича).

Субота 28. січня год. 7·30 веч. Перший раз „Пісні в лицях".

Неділя 29. січня год. 2-га попол. „Добродійна Сузанна". Год. 7·30 веч. „Пісні в лицях".

Міський великий театр:

28-го, год. 3·30 попол. „Весілля"
28-го год. 7·30 веч. „Паганіні".
29-го 3·30 год. попол. „Незвичайний сеанс".
29-го г. 7·30 „Страшний Двір".

Міський „Театр Новин":

28-го год. 7·30 веч. „Токуюча богиня".
29-го 3·30 попол. „Ад є Мімі".
29-го год. 7·30 веч. „Хай мене чорти..."

Кіна.

„Апольо": „Любовці".
„Палас": „Князь і апашка".
„Лев": „Обіцяна земля".
„Фатаморгана": „Торговиця ..."

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·75—8·88·25, канадійський долар 8·83·50—8·84·60, корони чеські 0·26·20—0·26·40, австрійський шілінг 1·25·00—1·26·00, рум. лея 0·05·33—0·05·66, французький франк 0·35·00—0·35·50, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·70, німецька марка 2,11·95, данціґський ґульден 1·7.·99, червінець 3.·00—32·00.

Золото: 20 кор. 35·40—35·70, 20 франків 34·20—34·50, 20 марок нім. 42·40—42·70, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр. 0·71·00—0·72·00, 5 кор. австр. 3·60—3·70, фльорен австр. 1·80—1·85, рублі рос. 3·10—3·20, копійки за рубель 1·55—1·60.

Збіжжя.

Пшениця двірська 48·00—49·00, пшениця селян. 46·00—47·00, жито 38·00—39·00, ячмінь бровар. 40·00—41·00, ячмінь на мливо 33·50—34·50, ячмінь пастівний 32·00—33·00, овес 32·00—33·00, кукурудза румунська 34·50—35·50, бараболі рафовані 5·50—6·00, фасоля біла 40—50, фасоля кольорова 40·00—45·00, горох вікторія 55—60, горох полевий 40—50, бобик 33·00—34·00, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 40·75—41·75, льон 68·00—71·00, ріпак озимий 68·00—71·00, мука пшенична 40-прц. 82·00—83·00, мука пшенична 50-прц. 75·50—76·00, мука житня 65-прц. 59—61, грисік кукурудз. 49—50, мука кукур. 34·00—35·00, отруби житні 24·25 24·75, отруби пшеничні 24·75—25·25, крупи гречані 71·00—75·00, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 56—57·50, конюшина червона 230—260, мак синій 100—120, мак сивий 85—100, мішки ютові, нові 1·65—1·70, мішки уживані 1·50—1·60

НОВИНКИ.

— **Звідки взявся наш тризуб?** З Українського Наукового Інституту в Берліні пишуть нам: 20-го п. січня відбувся в салі Інституту відчит проф. д-ра М. Таубе на тему: „Загадковий родовий знак кн. Володимира Святого". Автор відчиту, оперуючи дуже численним матеріялом, зібраним з музеїв України, Росії, Швеції та ін. земель, доводив, що таємний знак, т. зв. Тризуб, уживався як родовий знак власности родини Володимира Св.; в такім значінні ми подибуємо його, наприклад, на монетах X—XI вв., на київських поливаних цеглинах та ін. предметах. З усіми іншими спробами висувати значіння Тризуба (монетна печать, символ влади, геральдичний знак і т. ін.) проф. Таубе не погоджується, не вважаючи їх за переконуючі. Відчит був ілюстрований багатою колекцією знимок з ріжних предметів, які носять на собі або знак Тризуба в цілости, абож окремі його елементи. На підставі аналізи цих знимок прийшов проф. Таубе до висновку про безперечне походження нашого знаку зі Скандинавії.

— **З Українського Театру.** Пишуть нам: Народня оперета „ПІСНІ В ЛИЦЯХ" появиться на сцені нашого театру в відновленій формі вперше в суботу 28. ц. м. — Участь бере весь персонал. В ІІІ-ій дії весільний обряд, а в 1-ій і 3-ій танці. — Білети на цю виставу від тепер у „Союзнім Базарі".

— **Спосіб на успіх театру.** Кажуть, що театри вигибають і не можуть удержатись перед суперництвом кіна. Головно львівські, які мусять аж піддержувати місто субвенціями. Тимчасом що-місяця читаємо про нове театральне підприємство, приватне, яке робить золоті інтереси. Послухайте: добродій Голліх Франц заснував „Зйойнзек мільосьніків сцен польскіх". Основи цього театру прості: обява в часописах: Треба нам акторів, режісерів, касієрів, адміністраторів; хто хоче служити в нас мусить як поруку, скласти кавцію від 100 до 400 зол. Зате діставатиме по 6 зол. денно, коли театр піде в рух. Люди зголошуються, складають кавцію, театр іде з рух аж гей, але має дефіцит. Ні! вибачте, має доходи; головні члени цієї кооперативи (шість осіб: родина „директора", кревняки, приятелі) діляться кавціями, а тим, що зголошуються за посадою, заявляють, що театр має дефіцит. Таким робом „директор" Голліх заробив на своїм театрі чисті гроші. Але суд дивиться на цей театр інакше і напише про нього рецензію у формі присуду.

— **Жертви науки.** У Парижі помер один із найвизначніших бактеріольогів Жан Даніс, відомий із деяких своїх творів перекладених на всі культурні мови і з численних мандрівок по країнах, де йшла енергійна боротьба з невідомою епідемією. Він упав жертвою своєї любови до науки. Рік тому він виїхав до півд. Африки, щоби студіювати там нову тропічну недугу, що нищила населення. Він пробував у Парижі ізолювати мікроби, щоби найти середник проти них. Підчас нещасливого експерименту сам заразився цією недугою і всі найбільші французькі лікарі стояли над його ложем безсилі. Даніс вславився головно боротьбою з мікробами, що нищать засіви; їздив багато разів до Росії, Португалії та Австралії. Підчас віддання рал від пострілу. Одночасно із вісткою про його смерть приходить і друга про смерть норвезького хеміка Кальстедта, що теж заразився підчас хемічних експериментів. Кальстедт був точніше нажути: альхеміком і половину свого життя, яке провів в Америці, присвятив переміні олова в срібло, дійшовши до великого майна. В останніх часі він робив спроби добути золото із живого срібла, але цю тайну забрав із собою до могили.

— **Рекорди.** У Берліні заснували першу музичну консерваторію, де вчать спеціяльно музики „джезбенду". 30 учнів записаних там може вибирати між такими „струментами": саксофон, сурма, тулумбас банжо і ще кілька екзотичних приладдями, для яких наша мова не має назви. — За один лист еспанського маляра Гої заплатили на ліцитації в Берліні 2200 марок; ціни із листів великих письменників (Шіллера, Лесінга, Русо, Гайнего) не дійшов до такої ціни. Що значить писати із багато! — „Рабочая Газета" пише: всі склади, шпиталі, буфети та інші льокалі „Октябрської железної дороги" відвідали цілі маси щурів. Щурі гризли на телефон. станцію і перегризли весь кабель; треба було великих зусиль, щоби звідтам розігнати полчища щурів". — Майже „перпетуум мобіле", над яким сотні літ ломлять собі люди голову винайшов молодий нім. інженір із Насбургу Й. Райтер. Він зладив годинник, який зводить у рух енергія добута із зміни температури і атмосферичного давлення. Винахідник каже, що такий годинник може ходити ненаврутуваний більш як 10 тисяч літ.

— **Для боротьби з літаками** придумав спосіб данський інженір Арнольд Хрістенсен. Покищо відомо, що його машина має пускати на літаки задушливі гази. Цю машину взяло в свою опіку воєнне міністерство.

— **Охорона Ніяґари.** Канада та Спол. Держави виробили спільний плян для охорони природної краси ніягарського водопаду. Скелі, що оточують Ніягару сильно ослаблені вітрами і вода паде щораз із меншої висоти. Щоби зберігти висоту водопаду треба буде витратити суму кілька міл. дол.

— **Двохденна промова.** На новій сесії франц. парляменту, підчас дискусії над фінансами першу промову скаже Пуанкаре. Премієр змалює всю картину розвитку фінансової політики у Франції за час свого уряду. Ця промова тріватиме два дні; після неї промовлятиме 40 послів.

— **Водограй, що дістає дарунки.** Цими днями японський амбасадор у Брюсселі вручив бурмістрові офіціяльно цікавий дарунок: є це прегарне кімоно (халат), передане японським денником „Асагі" для спеціяльної цілі. Це кімоно має прибрати славний водограй у Брюсселі, на якому стоїть статуя маленького хлопчика в непристойній позі; кімоно має заступити фіговий листок. Цікаве, що цей хлопчик має вже віддавна велику гардеробу, складену із ріжних історичних костюмів, напр. повний одяг маркіза, жертвований colись франц. королем, мундур франц. стрільців і інші вбрання. Але хлопець таки надалі виконує свою непристойну ролю бо завритий перестав би бути водограєм.

— **Світова всячина.** Віденський робітник Веселі записав музеєві величаву збірку чудових метеликів. — Керенський, бувш. „диктатор" Росії хотів зробити відчит у Ревелі; Естонія відмовила йому візи. — У Парижі помер у 79 р. життя Ґюстав Сімон, син відомого політ. діяча і головний виконавець заповіту В. Гюго. — Японський парлямент розвязаний, тому, що уряд має тільки 189 голосів за собою, а 222 проти; вибори будуть 18. лютого. — В Атенах відкрили ще одну шайку фальшівників монет. — З Чіле пишуть, що в Сан-Яго пожежа знищила там чимало будинків; втрата 1 міл. дол. — Муссоліні приготовляє реорганізацію націон. фашистівської міліції. — У Берліні на ліцитації продали один портрет Гетого за 10.000 шилінгів. — На головній вулиці Мадриду два биками, що мали йти на арену вирвалися і покалічили кілька осіб. — Радянський уряд має намір оснувати в Ленінграді „Дім Сходу", де будуть: театр, читальня і клюби: китайський, індійський, корейський... — Трупа франц. театру „Жімназ" давала виставу пєси Бернштайна в Берліні; критика та публика вдоволені.

— **Радіо-концерт** із Харкова диригента тамошньої опери Антона Рудницького (фортепіяновий) можуть почути всі, що мають радіо для 31-го ц. м. між 5.15 і 6-ою г. веч. У програмі: Бах-Бузоні, Брамс, Н. Барвінський і Ліст.

— **Традиційна Масляна** „Т-ва Укра

ĭнських Журналістів і Письменників" та „Театр. Кооператива", що відбудеться 18. лютого в салі Нар. Дому у Львові, заповідається дуже цікаво. Комітет подбав заздалегідь про інтересну й різнобарвну програму. Найкращі сили дружини Українського Театру виконають окремі точки балетних та вокальних продукцій в оригінальних маскарадових костюмах. Наші архітекти, мистці та декоратори придумали нову обстанову затишних кіосків та рухомого бару з інтимною музикою для тих гостей, що не танцюють, а хотять весело і настроєво провести цю ніч на **Передвиборчій Маскараді**. В хороводі масок виступить ряд партійних та виборчих арлекінів із промовами та хором посельчаків-агітаторів. На запрошення небувалий попит. Зачуваємо, що при касі в останній день перед Маскарадою не буде видаватися вступів. Тому всякий, хто хоче вибратися на Маскараду, нехай подбає заздалегідь про запрошення, щоб опісля не було розчарування.

З судової салі.

В безконечній черзі...

Політичний процес 17-ьох.

Серед великого заінтересування публики ведеться у Львові в салі розправ при вул. Баторія розправа проти 17 молодих українців і українок, обвинувачених у приналежности до таємної Української Військової Організації, отже у злочині державної зради, також у злочині шпіонажі в користь чужих держав. Двом з обвинувачених, а саме Вас. Атаманчукові й Ів. Вербицькому акт обвинувачення закидає ще й співучасть в убивстві куратора Львівської Шкільної Округи Станислава Собінського дня 19. жовтня 1926 р.

На лаві обвинувачених сидять у трьох лавках 12 мущин: Василь Атаманчук, Іван Вербицький, Михайло Вербицький, Юліян Головінський, Антін Стефанишин, Володимир Дзісь, Остап Дерлиця, Прокіп Матийців, Микола Ковалисько, Ярослав Гретчак, Михайло Вістюк і Володимир Дармохвал та 5 жінок: Ольга Вербицька, Олександра Яницька, Станислава Дзьоба, Олена Королюкова й Ольга Гретчак. Усі обвинувачені убрані охайно і представляються на загал дуже інтелігентно. Вік їх хитається між 19—30 літ. Старші віком між ними тільки Головінський (34 роки) і Стефанишин (31 літ).

Розправу веде ст. судия Ангельський. У трибуналі сидять крім нього як вотанти ст. судді Згуральський, Антоневич (замісць визначеного ст. с. Масра) і Дворжак мол. Місце прокуратора в сусідстві лави оборонців заняв прок. Ланевський. Протокол веде протоколянт д-р Пенкевич. Акт обвинувачення в польській мові відчитав д-р Пресман, по українськи д-р Гумецький.

Оборонці підсудних заповнили дві лави. В першій лаві заняли місце: д-р Шухевич Стефан, д-р Старосольський Володимир і — заступник пошкодованої вдови по кур. Собінськім д-р Новак-Пшигодський, голова „Союзу оборонців Львова"... В другій лаві сидять: д-р Давидяк, д-р Михайло Волошин, д-р Паленцький і д-р Лев Ганкевич.

В окремій лавці за трибуналом і лавою присяглих сидять військові експерти, делеговані вождом О. К. VI. ген. Сікорським: кап. Евген Баленський, кап. Роман Лігенза і пор. Ян Бжеzін. Обличча їх поважно-похмурі.

Лава суддів-присяглих складається з таких осіб: 1) інж. Тад. Рогойський, 2) купець Гжегож Керський, 3) банк. урядн. Бог. Гольштайн-Бек, 4) промисловець Я. Новацький, 5) пров. Торг. Палати Я. Блюм, 6) інж. Авт. Мокшицький, 7) уряд. воєвідства Стан. Германек, 8) купець Авг. Нізьнікевич, 9) уряд. Т-ва „Премієр" Роман Бітнар, 10) власник дібр Вільг Ямполер, 11) механік Ад. Шмідт, 12) власник фабрики Я. Гурський. Їх заступники: цук. майстер Волод. Урбанік і уряд. банку Рудольф Штарк. Як бачимо, то між суддями-присяглими нема ні одного українця.

В лавках, призначених для журналістів, заняли свої місця представники: „Слова Польского", „Хвілі", „Ґазети Львовскей", „Ґазети Поранней", варшавського „Нашого Пшеґльонду" й ін. З української преси заступлені тільки „Діло" і „Новий Час".

Численно зібрана публика з найріжнороднійших кругів львівського населення (між якою бачили ми й б. кур. Рімера й б. віцеп. Вонсовича) прислухується уважно, як д-р Пресман читає голосом кантора довжезний акт обвинувачення. Це повільне, голосне читання з іще виразнішим підчеркуванням деяких (нераз зовсім маловажних) місць заповнило цілий перший день розправи і половину (до 12. год. в полудне) другого. Після перерви відчитано акт обвинувачення в українській мові і на тому закінчено другий день розправи (четвер 26. січня).

Для повноти образу слід зазначити, що цілий судовий будинок внутрі і знадвору обставлений щільно поліцією. Цілий II відділ сидить на окремій лавці зараз за плечима обвинувачених, такеамо повно поліції між публикою, на коридорах і при вході до судового будинку. Хто хоче ввійти на салю розправ, мусить виказатися відповідним дозволом двічи: при головній входовій брамі і при вході на салю. Отже контроля дійсно строга.

Завтра в пятницю 27. ц. м. на розправі зізнаватимуть уже перші обвинувачені

—o—

Акт обвинувачення, що займає аж 132 сторони битого друку великого аркушевого формату й уявляє собою цілу розправу про Українську Військову Організацію і її діячів, побудований, як у нас згадано вже вчора, головно на поліційних розвідках і конфіденціональних донесеннях. Про вину підсудних мають свідчити також зізнання деяких з них (які вони опісля відкликали), а також знайдена у них і в їх знайомих переписка та інші документи. Посередньо про вину обвинувачених, зокрема Атаманчука й Ів. Вербицького, мала би свідчити й передовиця „Новий Стріл" в нелегальнім органі У. В. О. п. з. „Сурма"ʼє де сказано: „Один удатний стріл, вициілений певною і недрожачою рукою члена Військової організації — і на твердий камінь львівської землі звалилось бездушно тіло того, який ще перед кількома годинами видавав дальші засуди смерти на українське шкільництво і в своїй буті гримав кулаками в стіл на українських громадян, які прийшли до нього домагатись належного їм права".

В акті обвинувачення зібрано подрібно все можливе про кожного(у) обвинуваченого(у) зокрема. Подрібно подано теж, що робили обв. Атаманчук та Ів. Вербицький у днях перед і по убивстві кур. Собінського і змальовано ролю всіх обвинувачених як підозрілих у приналежности до У. В. О. Характеристична річ, що в акті обвинувачення повторюється кілька разів назвище Коновальця як провідника У. В. О. й головного організатора шпіонських курсів у Берліні та взагалі керманича цілої шпіонської акції.

Дописи.

ЗБАРАЖ. (Громадська рада.) Від 1-го травня 1927 р. до нинішнього дня переживає місто Збараж часи великого напруження у звязку з громадськими виборами. При виборах у липні м. р. вибрано 14 українців, 22 поляків і 12 жидів (їх II. коло). На протест жидів вибори уневажнено. Другі вибори відбулися в жовтні м. р. Тоді вибрано 13 українців, 16 жидів і 19 поляків. Дня 10. січня 1928 р. відбулося перше засідання нововибраної громадської ради в ціли уконституовання і вибору громадської управи. Одначе жиди (16) здекомплетували засідання і управи не вибрано. Другий раз дня 17. I. так само жиди здекомплетували засідання і воно знова не відбулося. Найстарший віком радний Скрипій скликав ще третій раз засідання в ціли вибору управи на день 21. січня ц. р. і сталося щось несподіване: жиди вимагали завсіди свого віцебурмістра і одного асесора, а крім того бурмістром хотіли мати поляка, за виключенням п. Грабовського. Нараз при переговорах делегацій дня 21. I. перед засіданням гром. ради жиди з легким серцем згодилися на те, щоби поляки мали бурмістра і віцебурмістра та одного асесора (п. Грабовського, як кандидата на бурмістра, виключали й на далі). За те ніяких своїх домагань жиди не висували. Тепер ходять непровірені вістки, немовто вони мали план вимагати для себе трьох асесорів. На основі порозуміння жидів з поляками остав для українців тільки один асесор, а ми вимагали і були виглядали на здійснення цього домагання — віцебурмістра і одного асесора. Таким чином і третє засідання громадської ради не увінчалося ніяким успіхом. В наслідках громадську раду розвяжуть. Тепер хочуть поляки і жиди зложити всю відповідальність за розвязання на українців. Одначе розберімо докладно справу. Хто завинив, що в часах демократизму, по довгих літах накиненої, іменованої з гори, комісарщини, таки не вдалося дійти до вибору громадської управи і зберегти з таким трудом (від 1. травня 1927 до нинішнього дня) добуту, нововибрану громадську раду? Перше і друге конституюче засідання громадської ради здекомплетували жиди. За третим разом вони нібито заввагалися взяти на себе відповідальність за розвязання виборної гром. ради і, замісць щиро порозумітися з українцями, вони пішли на найдальше йдучі уступки для поляків і тим причинилися до удаременння третього засідання громадської ради, бо, річ ясна, з уваги на витворену жидами і поляками ситуацію, українці були змушені тим разом здекомплетувати засідання (хоч і 13 жидів також не прийшло на засідання, а прийшло їх лише три). Кінець-кінцем: комісарщина буде далі важкою змороію налягати на цілому населенні міста Збаража. Воля загалу — як українського, так і жидівського, а навіть польського буде нехтована і на далі. Д-р Андрій Гаврилюк.

УГНІВ. (Даниловичівсько-хрупівська язва в Угнівщині.) Угнівщина донедавна не знала, що таке даниловичівсько-хрупівська язва, що таке УНС. Появилася ця язва у нас щойно з розписанням виборів до сойму, а защіплює її Мирослав Заворотюк, недокінчений гімназист, який, не маючи охоти кінчити студій, задумав і без того стати паном, а навіть послом з ласки власть імущих. Говорять про того панка ще й таке, що в осени 1920 р., коли всі його знайомі і взагалі учасники визвольної війни були арештовані, то Заворотюк перехвалювався в польських кругах засвідченням усіх дookружних поляків, власників фільварків, що він, будучи в українськім війську, більше зробив добра для Польщі ніж для України. Сьогодні він позавидував панської ласки Ільковому і Северинові Даниловичеві і кандидує до сойму з партії УНС. Місцеве громадянство зареагувало на це вже гідно, ставлячи Заворотюка поза свої скобки. Як свою політичну злощасну карієру він покінчить, час покаже.

ОПОВІСТКИ.

Український Національний Хор Дмитра Котка в складі 30 осіб виступить: 1-го лютого — Стрий; 3-го лютого — Львів. 1316 3-?

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Гусятин:
- 27. I. Вій.
- 28. I. Вихрест.
- 29. I. Іспанська муха.
- 30. I. Катерина.
- 31. I. Маруся Богуславка.

Копичинці:
- 1. II. Шумі Маріца.

Театр по 1. II. загостить по всіх більших містах Галичини і Волині з репертуаром: Гейша, Катерина і Галька. 1-?

До всіх членів Союзу Українських Адвокатів. Виділ СУА. повідомляє, що Загальні Збори з технічних причин відкладається, а новий реченець буде поданий пізнше. — За Виділ Союзу Українських Адвокатів: Д-р Лев Ганкевич, д-р Михайло Волошин, д-р Лев Бачинський, д-р Евген Щуровський.

Проф. Олексу Грицишина з Долини просять негайно зголоситися або подати теперішню адресу до Дирекції української гімназії в Дрогобичі. 1-2

Передвиборчі віча і збори. Виборчий округ 45-ий (Золочів). Передвиборчі віча Українського Національно-Демократичного Обєднання відбудуться: Понеділок 30. I. ц. р. Козова год. 12. Вівторок 31. I. ц. р. Ценів год. 12. Вівторок 31. ц. р. Вибудів год. 4. Середа 1. II. ц. р. Вишки год. 12. Середа 1. II. ц. р. Потік год. 4. Четвер 2. II. ц. р. Нараїв год. 12. коло церкви. Пятниця 3. II. ц. р. Рогачин Село год. 10. Пятниця 3. II. ц. р. Вулька год. 2. Пятниця 3. II. ц. р. Куряни год. 6. Субота 4. 2. ц. р. Саранчуки год. 11. Субота 4. II. ц. р. Рибники год. 2. Неділя 5. II. ц. р. Конюхи год. 12. Реферує на вічах головний секретар Українського Національно-Демократичного Обєднання і кандидат на посла 45-го округа Володимир Целевич. — Бобреччина. 29-го січня ц. р. в год. 2-ій відбудеться віче в Підгородищі, для сіл Гринів, Коцурів, Романів і Підгородище. — Журавенщина. Передвиборчі віча відбудуться в слідуючих селах: Дня 2-го лютого ц. р. в Которинах і Буйнові. Дня 3-го лютого ц. р. в Мельничі і Чертежі. Дня 4-го лютого ц. р. в Лаховичах Зар. і Сулятичах. Дня 5-го лютого ц. р. в Яйківцях. Дня 12-го лютого ц. р. довірочна нарада в Журавні. Реферує д-р Троян.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Присилайте передплату!